

MAL KAZANMA VE SERVETİN MUHAFAZASI

*Eûzubillahimineşşeytânirracîm
Bismillâhirrahmânirrahîm.*

el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âkibetü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

«مَنْ أُرِيدَ مَالُهُ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقَاتَلْ فَقُتِلَ، فَهُوَ شَهِيدٌ.»
عب، د، ن، ق، ت صَحِيحٌ، عَنِ ابْنِ عَمْرٍو؛ حم، ه، عَنُ
أَبِي هُرَيْرَةَ.»

Men ürîde mâlühu bi-ğayri hakkin fe-kâtele fe-kutile fe-hüve şehîdün.

a. Helâl Kazanç

Abdurrezzak, Ebû Davud, Neseî, Beyhaki, Tirmizî İbn Amr'dan. Ahmed b. Hanbel, İbn Mace Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*ten.

Malı kazanmak insanların niyetine göre-
dir. Niyeti hayır olan insanların kazançları da
hayır olur. Mesela bir insan kazanır çalışır,
“Bu malımla ben hayırlara iştirak edeyim,
Allah'ın rızasını kazanayım. Muhtaçların yar-
dımına koşayım, memleketin ihtiyaçlarına
yardım edeyim.” [diye niyet ederse,] bu ni-
yetle çalışılan paraların kazancı da çalışması
da, gitmesi de gelmesi de ibadet sayılır.

Niçin?

Niyeti çünkü hep hayırlıdır. Bu hayırla-
rın olduğu kazanma da hayır olur. Bu paranın
muhafazası da yine o kimse için şarttır. Parayı
kazanır da, bunu hayra harcayacağı yerde bir
şerli adam gelip de senin elinden almak iste-
diği vakitte “Al!” demek de olmaz.

Bizim imanımız da şüphemiz yoktur ki el-
hamdülillah, ecel mukadderdir. Bu mukadder
olan saatten, dakikadan evvel ecel gelmez,
sonraya da kalmaz. O dakikasını gözetler.
Binâenaleyh elimizden malımızı almak isteyen
insana karşı böyle âciz bir şekilde “Al!” deyi-

vermek [olmaz.] Ama Allah esirgeye her zaman görüle gelen şeylerdendir ki otomobili durduruyor herif, treni durduruyor, yolu bağ-lıyor yüzlerce binlerce insanın soyuyor, hiç kimse sesini çıkaramıyor.

Halbuki diyor ki;

Fe-kâtele fe-kutile. “Vermeyeceğim di-yerekten adamla dövüşüyor, ölüyor en nihaye-tinde, şehit oluyor. Onu öldürüyor adam.” *Fe-hüve şehîdün.* “O şehit oluyor.”

Hani Kıbrıs'taki şehit neyse o da odur. Bu da hükmen şehittir.

Onun için malı kazanmak [önemli olduğu için], bir edepsiz kaptırmamak için dövüşü-yoruz ölüyoruz, şehit oluyoruz. Bu olduğu gi-bi, bu kazanılan hayırlı malları da haram yer-lere harcamak da böyle fenadır. O da öyle fena! Zevk yerlerine, şeriatın, dinin, Allah'ın razı olmadığı yerlere kazanılan bu paraları harcamak, o da öyle günahdır. Hırsıza kaptır-mak ne kadar günahsa, eşkiyaya kaptırmak ne kadar günahsa kötü yerlere harcamak da o kadar günah.

Onun için paranın kazanılmasından daha çok muhafazası zordur.

مَنْ أَزْدَادَ عِلْمًا وَلَمْ يَزِدْ فِي الدُّنْيَا زُهْدًا، لَمْ يَزِدْ
مِنَ اللَّهِ إِلَّا بُعْدًا. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ عَلِيٍّ.

Meni'zdâde ilmen ve lem yezded fi'd-dünyâ zühden lem yezded minallâhi illâ bu'den.

Evlerimiz kitapla dolu, okur okur okur, bütün gün kitap okuruz. Dolu! Kafamız da dolu, bir sürü bilgiler var. Ama bu ilim artıyor, ama dünyaya olan rağbetimiz sönmüyor.

“İlmin artması ile beraber.” *Ve lem yezded fi'd-dünyâ zühden.* “Dünyada zahitlik denilen, züht denilen nimetten haberimiz yok.”

İlmimiz çok fakat zamanın icabına göre o ilmi zayi ediyoruz. Züht yapmıyoruz, züht sahibi olamıyoruz. Yani züht sahibi demek, dünyadan yüz çevirmek, dünyanın zevk ü sefasına aldanmamak, dünyanın zevk ü sefasını terketmek, takvâ sahibi olmak. Pehrizcilik yani biraz riyazetçilik yapmak. Eline geçeni boyuna yiyip içip yan gelmek değil.

Emin Saraç kardeşimiz bana dün tasavvufa ait bir kitap getirmiş. Abdullah el-Muhasibi isiminde bir zâtın eseri. İçerisinde güzel, kıy-

metli sözler var. Şimdi, başında okudum da, şu zühde taalluk eden bir kısım hatırıma geldi.

Şimdi bu Muhasibî zât çok fakirmiş ve zaruret sahibiymiş. Çok da zarureti varmış yani. Fakat kimseye halini arz etmiyor, bildirmiyor. Cüneyd devrinde Cüneyd'in evine gelmiş. Cüneyd onun açlığını yüzünden anlamış. Hemen bir komşusu, kendi evinde olmadığı için hemen bir komşusuna koşmuş, akrabasından birisine. Onun evinde çeşitli yemekler bulunmuş. Almış getirmiş;

“Efendim buyurun!” demiş.

Adamcağız bir lokma almış, ağzında lokma büyümüş büyümüş büyümüş, bir türlü çiğneyip de yutamıyor. Yutamıyor ve derhal kalkmış sofradan gitmiş.

Cüneyd, ertesi gün olsa gerek, sormuş;

“Efendi!” demiş, “Hem misafir geldin, sana yemek de koyduk önüne bıraktın da gittin?”

“Evet!” demiş, “O yemeğin içinde şüpheli, şüphe var. Ağzımda büyüdü, yutamadım bir türlü. Anladım ki bu helal değil, bunda şüphe var. O ağzımdaki lokmayı da çıkardım dışarıdaki çöplüğe attım.” demiş.

Şimdi bu zâtlar, bu zâtın tavsiyesi, “Yemeği öyle bol yeme” diyor. “Yemeği bol yeme, zevk ü sefaya, refaha dalma. İktisat ile amele eyle. İktisat ile amele eyle, peygamberin ve onun asabını hayatını gözünden kaybetme.”

Servetin çok ama memleketin zaruretleri seninkinden daha çok. Senin servetin para etmez. Sen servetini, hepimiz servetlerimizi iktisatla amele ederekten harcarsak önümüzde ne Amerika durabilir, ne de Rusya durabilir, hiçbirisi duramaz. Servetimizin sahibi, böyle iktisatla arttırıp da devletin hazinelerine yardıma versek artanlarını; gökler tayyare ile dolar, denizler de gemilerle dolar. Hiç kimseden korkumuz olmaz! Fakat bizim boğazımızdan hiçbir şey artmıyor, daha da yetmiyor yani. Yine feryat içerisindeyiz; maaşlar yetmiyor, kazançlar yetmiyor, şu yetmiyor bu yetmiyor.

Allah gözümüzü doyursun!..

Onun için diyor ki;

Ve lem yezded fi'd-dünyâ zühden lem yezded minallâhi illâ bu'den. “Bir insan dünyada züht denilen zahitliği ele geçiremezse, bu ilmi onu Allah'tan uzak eder.” diyor.

İlim bizi Allah'a yakın edecek ya. Fakat bu ilim bizi Allah'tan uzak etmeye vesile oluyor. Çünkü ilim sayesinde refahımızı temin ediyoruz, saadetimizi temin ediyoruz, yaşamının yollarına bakıyoruz aklımıza başka şey gelmiyor.

Onun için: *Lem yezded minallâhi illâ bu'den.*

Hız Ali Efendimiz'in rivayeti bu.

Allah cümlemize affetsin de...

İktisatla amel hep iyidir kardeşler. İktisatla amel eden hiçbir zaman fakir olmaz. İktisatla amel eden hiç kimseye muhtaç olmaz. İktisatla amel eden kimsenin kapısını çalmaz. Kendini idaresinin yolunu bilir.

«مَنْ أَسَاءَ بِأَخِيهِ الظَّنَّ فَقَدْ أَسَاءَ بِرَبِّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ:

﴿اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ﴾. ابْنُ النَّجَّارِ، عَنْهُ

عَائِشَةَ.

Men esâe bi-ahîhi'z-zanne fe-kad esâe bi-rabbihî innallâhe yekûlu: ictenibû kesîran mine'z-zanni.

Kardeşi için suizan ediyor, “Bu adam iyi adam değil” diyor. Kardeşi için yani müslüman

kardeşi için suizan sahibi. Bazı hareketlerinden ihtizar ediyor, "Bu adam iyi bir adam değil." diyor, suizan ediyor.

Fe-kad esâe bi-rabbihi. "Bu Allah'a da suizan etmiş olur."

Kardeşine yapılan suizanni Allahu *celle ve alâ*, "Bana yapmış gibidir." diyor.

Esteüzübillah;

Kalallahu teâlâ yekulu ictenibû kesîran mine'z-zanni.

Âyet-i kerime ile Cenâb-ı Hak, bu zanlardan, bizi suizanlardan uzak kalmamıza emir buyurur.

Suizanın yanında hüsnüzan yok mu canım?

Bu adam %100 mü kötü?

%100 kötüyse diyeceğim yok fakat %99 kötüyse, %1 iyi ise sen o bir iyiliğini gör, o 99'unu kapat. Fakat biz bir kötülüğü görüyoruz, 99 iyi de var. 99 iyiliğini bastırıyoruz, o bir kötülüğünden dolayı onu ifşa etmeyi vazife sayıyoruz ki çok fena bir şey.

Allah muhafaza.

«مَنْ اسْتَجَدَّ قَمِيصًا فَلَبِسَهُ، فَقَالَ حِينَ بَلَغَ تَرْقُوتَهُ:
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي،

وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي حَيَاتِي؛ ثُمَّ عَمَدَ إِلَى الثَّوْبِ الَّذِي
أَخْلَقَ فَتَصَدَّقَ بِهِ، كَانَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ، وَفِي جِوَارِ اللَّهِ،
وَفِي كَنْفِ اللَّهِ حَيًّا وَمَيِّتًا، حَيًّا وَمَيِّتًا، حَيًّا وَمَيِّتًا.
حم، عَنْ عُمَرَ.

Meni'stecedde kamîsan fe-lebisehu fe-kâle hîne beleğa terkûtühu: el-hamdü lillâhi'l-lezî kesânî mâ üvârî bihi avratî ve etecemmelü bihi fî hayâtî sümme ile's-sevbi'l-lezî ahlaka fe tesaddeka bihi kâne fî zimmetillâhi ve fî civârillâhi ve fî kenefillâhi hayyen ve meyten hayyen ve meyten hayyen ve meyten.

Meni'stecedde kamîsan fe-lebisehu fe-kâle hîne beleğa terkuvetühu. “İnsan tabi zaman itibariyle bayramlarda ve saireler de birer elbise yapar, yapındığı bu elbiseyi giyerken şöyle üzerine der ki.”

el-Hamdü lillâhi'l-lezî kesânî mâ üvârî bihi avratî. “Allah'a hamd olsun ki benim avret yerimi bu elbise örtüyor, ayıp yerlerimi kapatıyor.” *Ve etecemmelü bihi fî hayâtî.* “Emsalim arasında hayatımda da bana güzellik

de veriyor, herkes tarafından makbul oluyorum.”

Pislik kirli olursa kovarlar tabiatıyla, “Sokulma yanıma! derler. E o da değil, bak güzel bir elbise giyinmişim herkes memnun vaziyette.

Sümme ile's-sevbi'l-lezî ahlaka. “Ondan sonra bu çıkardığı eski elbisesini alıyor.” *Fettesaddeka bihî.* “Onu da bir fukaraya veriyor.”

Yenisini giyiyor eskisini de çıkarıp fukaraya veriyor.

Kâne fî zimmetillâhi. “Verdiği takdirde bu adam Allahu Teâlâ'nın ahd ü emanında olur.”

Bu yenisini giydiği vakitte eskisini fukaraya veren adam Allahu Teâlâ'nın ahd ü emanında olur. Yenisini verseydi daha iyiydi ama, yenisini veremedi de hiç olmazsa bu eskisi yine işe yarar. Bu işe yararken, mesela ben bunu giymiyorum ama bunu başkası bir iki sene de daha giyebilir. Giyebileceği için bunu başkasına verir. O zarurette olan insan onunla sevinir. O sevincinden dolayı o da Allahu Teâlâ'nın ahd ü emanında olur.

Ve fî civârillâhi. “O’nun hıfzında olur.”
Ve fî kenefillâhi hayyen ve meyyiten. “Allahu Teâlâ onun hem affeder hem muhafaza eder hem korur.” *Hayyen ve meyyiten hayyen ve meyyiten hayyen ve meyyiten.* “Bir eskiyi verdiği için dolayı üç defa da, ölüsü de dirisi de yani O’nun, Allahu Teâlâ’nın ahd ü emanın da olur, muhafazasında olur.”

Ne kadar büyük bir nimet!

Allah kusurlarımızı affetsin.

Biz yenisini giyeriz eskisini de icabında giyeriz diyerekten saklarız. Bir daha yeni yaparız; iki olur, üç olur, beş olur. Eh işte onun kravatı var, gömleği var, mintanı var, şusu var. Bakarsın bohçalar dolmuştur evlerde, lazım olur bir gün diyerekten kıyamayız, veremeyiz fakirlere. Çocukları hesaplarız, bilmem neleri hesaplarız.

Halbuki bu öyle olmayacak ki! Çıkardınız elbiseyi, “Eh Allah bana yenisini verdi ya. Çok şükür elhamdülillah. Bu eskiyi de bu fukaraya verelim, bu da bununla sevinsin dememiz lazım geliyor da, ondan dolayı Cenab-ı Hakk’ın hıfz u himayesinde oluyor.

Ahmed b. Hanbel’in Hz. Ömer’den rivayetidir bu.

Sahih diyerekten de hadise işaret koymuşlar. *Hayyen ve meyyiten*'ni de üç defa tekrarlamış.

«مَنْ اسْتَبْطَأَ الرِّزْقَ فَلْيُكْثِرْ مِنَ التَّكْبِيرِ، وَمَنْ كَثُرَ
هَمُّهُ وَغَمُّهُ فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْإِسْتِغْفَارِ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ
أَنْسٍ»

Meni'stebtae'r-rizka fe'l-yüksir mine't-tekbîri ve men kesüra hemmühu ve ğammühu fe'l-yüksir mine'l-istiğfâri.

Olur ya insan bazı bu işlerde aksaklık oluyor, işi ileriye gitmiyor, rızkı daralıyor. Rızkı daralıyor evinin maişetini temin edemiyor, müşkülatta kalıyor.

Binâenaleyh bu insana Cenab-ı Peygamber'in tavsiyesi;

Fe'l-yüksir mine't-tekbîri. "Allahuekber, Allahuekber, Allahuekber'i çok etsin bu adam."

Allahu ekber diyerekten çok desin. Yani Cenab-ı Hakk'ı büyütsün. Allah ismi anıldığı vakitte onun yanında herhalde ona münasip *celle celâlühü, azze şânühû, subhanehû ve*

teâlâ gibi böyle isimlerin, sıfatların da onun yanına eklenmesi lazımdır.

Onun için burada da diyor ki;

Fe'l-yüksir mine't-tekbîri.

Allah Allah diyoruz ama Allahuekber *celle ve alâ* [dememiz lazımdır.]

b. Zorluklarla Başa Çıkma Ve Sabır

Allah büyüktür ama ne kadar büyük?

Allah bizi affetsin.

Her gün hiç olmazsa 200-300 defa Allahuekber diyoruz. Namaza duruyoruz, 40 rekatta kaç tane tekbir var. Beş tane olsa [5x40=]200 tane yapar. Her rekatta beş tane tekbir olsa aşağı yukarı 200 defa Allahuekber diyoruz. Dilimiz diyor ama! Bu Allahuekber'i dil diyor, içerisi diyemiyor. Eğer içerisi Allahuekber dese insan titrer. Titrer, her harekâtını ona göre tanzim eder. Allah'tan içeriye korku gelir, havf gelir, haşyet gelir. Allah emrinin dışına çıkmak onun için muhaldir. Allah *celle ve alâ*'nın emrinin dışına çıkmak onun için muhaldir, yapamaz. Hiçbir günaha irtikap edemez, hiçbir fenalığı yapamaz.

Niçin?

Her gün 200 defa Allahuekber Allahuekber [diyor.]

Allah her şeyden büyük değil mi?

Müezzin minarede Allahuekber diyerekten günde beş defa bağıırır. Tekbirlerimiz de böyle, icabında Kuran'da da rast geliriz okudukça ama hiç içimize tesir etmiyor bu. Dilimizde kalıyor ve pekâlâ da icabında yalanları kıvırıyoruz, iftiraları yapıyoruz, zulümler yapıyoruz.

Zulüm deyince aklıma geldi. Yakup isminde bir vali varmış; vali midir hükümdar mıdır nedir. Mahiyeti olan bir zât yani. Derebeyler devri midir, eski zaman tabi. Hastalanmış, hastalığına doktorlar çare bulamamışlar. Zeyd b. Abdullah et-Tüsterî hazretlerinin zamanı ki;

“Ona git, o sana bir dua etsin, çaresini bulunur, kurtulursun bu dertten.” demişler.

Gitmiş.

[Tüsterî hazretleri] demiş ki;

“Ben sana nasıl dua ederim. Senin hapis-hanende sürülerle mazlumlar var. Sen bu mazlumları bırakmadıkça benim duam sana kâr etmez, ben de yapamam zaten!” demiş.

Adam tabi, derdinin [şifası için,] nasıl bir dertse çaresiz kalmış mapuslarını salmış. Salsınca bu da demiş ki -dua bundan ibaret-;

“Yâ Rab! Sen bu adama isyanın zilletini tattırdın” demiş. “Bak bu yaptığı kabahatin, zulmün neticesinde bu belaya uğradı. Bu adam bu belanın çaresini de bulamadı, zillet altında. Buna bu masiyetin zilletini tattırdığın gibi taatının da izzetini tattır ve bunu kurtar bu dertten.” demiş.

Bu kadar söylüyor. *Ferra ve ferrik anhü.* Sanki bıçak gibi, adam sevinçle kalkmış gitmiş.

Derken bir kese altın mı cevahir mi;

“Buyurun!” demiş, “Çok teşekkür ederim, işte memnun oldum!” filan.

Almamış.

Demişler;

“Niye almıyorsun ya? Bak bu memlekette bu kadar fakir fukara var, alırsın onları da dağıtırsın?” demişler.

Kerâmâtü'l-evliyâ hakkun. “Evliyanın kerameti haktır.” derler.

Böyle bir şeymiş demek ki mevkileri, önlerinde ova;

“Bakın şu ovaya.” demiş.

Bakmışlar, ova cevahir ile dolu. Ova cevahir ile dolu!

“Bu kadar cevahire nâil olan adam bu adamın bir kese altınını n’apacak?” demiş.

Ha demek ki insanlar rızıklarında zorluk, darlık gördükleri vakitte [Allahuekber’i çok söylemeliler.]

Rızık dar olunca, rızkın hem dünya tarafı var hem âhiret tarafı var. İbadette de böyle. İbadet de gevşekliği var, tahsilinde gevşekliği var kafası almıyor dersi, zorlanıyor. İşte herşey, hangi cihetten olursa olsun. Tekbiri çok yapın, Allahuekber’i çok yapın.

İkincisi;

Ve men kesüra hemmühu ve ğammühu.
“Derdi de çok. Derdi de çok kaygısı çok.”
Fe’l-yüksir mine’l-istiğfâri. “O da istiğfara devam etsin.”

Estağfurullah, estağfurullah, estağfirullah...

Büyüklere eskiden birisi gelmiş,

“Benim çocuğum olmuyor, bana bir dua buyursanız?”

“İstiğfar et!” demiş.

Öteden birisi gelmiş;

“Bizim bahçede mahsül olmuyor, meyveler de olmuyor, şu olmuyor bu olmuyor?”

“İstiğfar et!” demiş.

Öteki gelmiş [bir şey söylemiş. Cevabı] hep, “İstiğfar et!” [olmuş.]

Niçin?

Ayet-i kerimede istiğfarı yapanlara çok büyük nimetlerin verileceğini Cenab-ı Hak açıklamış. İstiğfar edildikçe Cenab-ı Hak her vakitte insanlara büyük büyük nimetler ihsan eder.

«مَنْ اسْتَرْجَعَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ جَبَرَ اللَّهُ مُصِيبَتَهُ،
وَأَحْسَنَ عُقْبَاهُ، وَجَعَلَ لَهُ خَلْفًا صَالِحًا يَرْضَاهُ. أَبُو
الشَّيْخِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ.»

*Meni'stercea inde'l-musîbeti ceberallâhu
musîbetü ve ahsene ukbâhu ve ceale lehû
halefen sâlihan yerdâhu.*

Musibetler oluyor ya, Allah muhafaza etsin.

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah.

Innâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn.

Gerek ölüm olsun gerek daha başka şeyler olsun;

“Böyle musibet zamanlarında en güzel söz [olan] *lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah. Innâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn* derse.” Ce-

berallâhu musîbetü. “Allah bu insanın musibetini ıslah eder, kurtulur ondan.” *Ve ahsene ukbahı.* “Sonu da iyi olur.” *Ve ceale lehû halefen sâlihan yerdâhu.* “Ondan sonra onun yerine Cenab-ı Hak, mesela çocuğu öldüyse çocuğundan daha iyi bir çocuk lütfeder ki, *yerdâhu.* Kendisi de ondan razı olur.”

Onun için daima Cenab-ı Hak’tan gelecek musibetleri hüsn ü zan ile, *innâ lillahi ve innâ ileyhi râciûn* diyerek sabırla karşılamak ah-sendir.

Dua kısmında, dün hoşuma gitti, Abdullah b. Mübarek hazretleri diyorlar, İmamı Azam’ın talebelerinden, muhaddis bir zât. Aynı zamanda mücahittir de. Ruslarla uzun zaman dövüşmüştür.

Bu zât;

“Ben 50 senedir Cenâb-ı Hakk’a dua etmiyorum.” diyor.

Elli seneden beri Cenâb-ı Hakk’a dua ettiğim yok.

Niçin?

“Çünkü Cenab-ı Hakk’ın iyi veya kötü ne hakkımda ne takdir ettiyse ben onlara razıyım.” diyor. Cenab-ı Hakk’ın hakkımdaki tak-

dirine ben [karşı çıkamam.] Dua demek, verme demek.

“Belayı verme yâ Rabbi! Derdi verme yâ Rabbi! Nimetini bol ver yâ Rabbi! [diyemem.] E fakirlik verdiyse ona da razıyım, musibet verdiyse ona da razıyım.”

Duayı istemediğinden değil de, Cenab-ı Hakk'ın hükmüne razı olduğundan dolayı dua etmiyor. Dua, Cenab-ı Hakk'ın hükmüne itiraz gibi oluyor yani bir nevi.

Duaların tabi büyük tesirleri var.

Mesela yine orada dua şeysinde de gördüm de, o bir musibet.

Adamcağız Şam ile Medine arasında ticaret yapıyormuş. Derken eşkiyalar bir seferinde yakalamışlar adamı, öldürmeye de kast etmişler. Hem malını alacaklar hem de kendisini öldürecekler.

Ne kadar yalvardı yakardı ise de para etmemiş. Müsaade istemiş, bir namaz kılayım da öyle demiş. Bir namaz kılmış arkasından, bir duacık yapmış. Duası da çok hoş, bir buçuk satır kadar bir şey.

Derken duasının arkasından bakmış ki bir atlı geliyor ama uçarak böyle. Gelmesi ile

beraber elindeki neyse, vurucu şeyle adama vurunca yuvarlanıp gitmiş.

“Sen kimsin?” demiş.

“Ben filan, üçüncü semanın meleklerinden bir meleğim.” demiş. “Sen bu duayı okuduğun vakitte senin imdadına yetişmek emir aldım, yetiştin seni kurtardım. Her kim bu duayı okursa onun da imdadına böyle yetişiriz.” demiş.

Yani Abdullah b. Mübarek dua etmiyor. Mukadderse, orada ölüme de razı. Mukadder değilse oradan da yine kimse bir şey yapamaz.

Bunun bir tanesini de bugün bu yeni gelen kitapta gördüm. O da mekkarecilik yapıyormuş. Yani eskiden şimdi otomobil araba yok, insan taşıyorlar. Katırlarla insan taşıyor.

“Beni filan yere götürür müsün?” diyerekten bir kira tutmuş adam.

Şimdi bazı otomobilciler de yapıyorlar ya onu.

Binmiş [adam, mekkareci] demiş;

“Bu yoldan gidelim.”

Mekkarecinin bildiği bir yol var. “Bu yol kestirmedir.” diyerekten o yola sevk etmiş onu. O yol da تنها bir yol. Onu sıkıştırmış bir yerde, demiş;

“Şimdi senin canını alacağım ben. Katırın neyin varsa onlar da benim. Senin de canın alacağım. Çünkü sonra beni ifşa edersin sen. Burada seni yok edeyim de kurtulayım.” demiş.

Adam yalvarmış yakarmış, mallar senin olsun ama beni bırak filan demiş.

“Yok, olmaz!” demiş.

“Bir namaz kılayım bari de [öyle öldür.]” demiş.

Namaza durdum diyor aklıma bir şey gelmiyor. Hepsini unuttum diyor korkudan. Hiçbir şey gelmiyor aklıma. O da beni zorluyor çabuk bitir namazı diyerekten diyor.

Derken birdenbire aklıma geldi.

Dua, benim aklıma gelmedi âyet-i kerîme.

O âyet-i kerîmeyi okumuş, o âyet-i kerîmeyi okuyunca arkasından bu imdat gibi bir melek gelmiş, o adamı da orada yok etmiş. O adam da kurtulmuş onun şerrinden.

Yani dualar ind-i ilahiyede mektup gibidir, telgraf gibidir diyor. Duayı bırakmayın.

Dua...

O Abdullah b. Mübarek başka bir adam. O büyük adam.

Bizim için dua Allah ile aramızda muhabere. Kul ile Hâlık arasında muhaberedir. “Yâ Rab!” [diyerek] hâlini arz ediyorsun. Hem hâlini, kul hâlini Hâlıkına arz etmek büyük bir şeref derler.

c. Cenab-ı Hakk'a Yalvarmak İyi Şeydir

Bazı musibetleri de Allah veriyor kullarına ki, kulum bana boyun büksün, el açsın, tezarru u niyaz etsin. İstiyor onu Allah *celle ve alâ*. Ondan dolayı bazı musibetleri de başımıza veriyor ki, “Kulum yalvarsın bana.” diyerekten.

Cenab-ı Hakk’a yalvarmak iyi şeydir.

«مَنْ اسْتُرِعَى رَعِيَّةً فَلَمْ يَحْطُهُمْ بِنَصِيحَةٍ، لَمْ يَجِدْ
رِيحَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ مِئَةِ عَامٍ.
حم، طب، ش، كر، عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ»

Meni'stür'ie ra'iiyeten fe-lem yahut-hüm bi-nasîhatin lem yecid rîha'l-cenneti ve inne rîhahâ le-yücedü min mesîratin miyeti âmin.

Ra'iiye diyerekten, mâlum işte mesela insanların bazı kısımları bazı insanların idaresi altında oluyor. Evdeki çocukların idaresi, bir

kere biz onların gdcsyz. Evdeki ocuklarımızın gdcsyz. Mesela imam olmak suretiyle cemaatin de imam gdcsdr. Muhtar [mahallelinin] gdcsdr. İte silsile yukarıya kadar gider.

“Bu gdcler gttkleri insanlara nasihat etmezlerse, onları ktlklerden korumak iin alımazlarsa, onlara Allahu Tel'nın rıza yollarını gstermezlerse onlar cennetin kokusunu; cenneti değil, *rh*, cennetin kokusunu bile koklamayacaklar. Halbuki cennetin kokusu 100 senelik yerden adamın burnuna gelir.”

Sen, bunlar vazifelerini yapmadıkları, evlatlarına nasihat etmedikleri, buldukları cemaatlere nasihat etmedikleri, onlara; “Eh ne yapayım, bunlar kendi kendilerine artık ne yaparlarsa yapsın.” deyip de terk edenlere cennetin kokusunu bile koklatmayacak Allah onlara. İte sen vazifeni yapmadın. Evladını, baban seni yetitirdikleri gibi sen de evladını yetitirmedin mslman olarak.

Ama Allah kusurlarımızı affetsin.

Bugnk insanlardaki zihniyet baka.

Dn bir yavru geldi, 13 yaındaymı. Fakat saları filan byle.

“Nereden geldin?” dedim.

Londra'dan.

Ne yapıyorsun orada?

İngilizceyi öğreniyorum dedi, İngilizce öğreneceğim. İngiliz lisanını öğreneceğim.

Bunun için daha küçük yaşında babası onu oraya göndermiş ki lisanı, dili kuvvetli olsun.

E şimdi, bir insan, körpe evlat... Körpe evlat, ağaç körpe iken eğilir derler. Kartaldıktan sonra onu eğemezsin. Evladın terbiye devri, işte onun o devirleridir. O devirlerde bir kere aldığı ahlakla kartlaştırdı mı, onu bir daha sen ıslah edeceğim diye uğraşma. O Allah'a kalmış bir iştir.

Onun için çocuklarımızın ıslahından biz mesulüz. Eğer onlara İslâm terbiyesini, iman terbiyesini, ahlâk terbiyesini, vatan sevgisini veremiyorsak onun mesulü biziz.

Geçen bir vaaz dinledim, çok nâtık bir beyefendi. Bursa'da konferans veriyor. Konferansı'nda diyor ki;

“Bize çoban lazım. Bilgili çoban lazım. Çoban olsun ama bilgisi olsun, dinini bilsin yani. Âlemin tarlasının otlarını yedirip de, koyunlarını besleyip de ağasının, efendisinin, 'Aferin sana!' diyeceği yerde, Allah'tan korkan, onun haram olduğunu bilen çoban

lazım bize!” diyor. Memuru da böyle, işçisi de böyle... bunların hepsini böyle uzun boylu saydı.

Herkesin Allah'tan korkarak hareket etmesi bu çocuğun yetişmesine bağlı. Eğer babası vaktiyle onun gönlüne Allah korkusunu, Allah bilgisini koyabildi ise elbette o çocuk fena bir çocuk olmayacaktır. Yapmadıysa, işte o mesuliyeti üzerine alan baba bu vazifeyi yapmadığından dolayı Allah da ona cennetin kokusunu bile koklatmayacak.

“Neyime lazım canım benim, para kazan-sın öğrensin. Dil öğrensin, şunu öğrensin, büyük bir adam olsun. Hayatını kurtarsın da neyime lazım!”

Gavurlar ait bir söz bu. Gavurlar çocuklarına hakim olmuyorlar, karışmıyorlar. Bizim müslümanlar da öyle şey olmaz. Biz evlatlarımızın ve etrafımızdaki memur olduğumuz insanları bütün halleri ile ilgili olacağız. Fakirin imdadına gideceğiz, yoksulun imdadına gideceğiz, hastanın imdadına gideceğiz. Onlar da vatanın evlatları. Benim cemaatim olsun da, hasta olsun haberim olmasın, muhtaç duruma düşsün aç kalsın da haberim olmasın. Bu be-

nim için büyük bir mesuliyettir. Hepimiz için böyle yani.

Ah, ne kadar acı bir şey!

Ve inne rîhahâ le-yücedü min mesîratin mieti âmin.

Ahmed b. Hanbel, Taberani, İbn Ebî Şeybe, İbn Asâkir Ma'kil b. Yesâr hazretlerinden rivayet edilmiş.

Yine bunun bir eşi daha.

مَنْ اسْتَرَعَاهُ اللَّهُ تَعَالَى رَعِيَّةً، فَمَاتَ وَهُوَ غَاشٌّ لَهَا،
أَدْخَلَهُ اللَّهُ النَّارَ. الشَّيْرَازِيُّ عَنِ الْحَسَنِ مُرْسَلًا.

Meni's-ter'âhullahu teala ra'ıyyeten fe-mâte ve hüve ğâşün edhalehullahu'n-nâra.

Meni's-ter'âhullahu teala ra'ıyyeten "Allah sana bir raiyye verdi." [*Fe-mâte ve hüve ğâşün edhalehullahu'n-nâra.* "Ve o da kavminin haini olarak ölürse, onun] yeri doğrudan doğruya cehennem."

Bunları biz çocuklarımıza muhakkak vaktiyle bir bildireceğiz ki, sonra o da büyük bir iş sahibi olup da mahiyetindeki insanlar bulunduğu vakitte, onlara karşı İslamî adablar üzerinde kimseye hıyanetlik etmeden, kimse-nin malına, canına, namusuna, şerefine do-

kunmadan öyle yaşamasının yolunu arayacak.
Bilecek ki bunun sonu cehennem!

«مَنْ اسْتَشَارَهُ أَخُوهُ فَأَشَارَ بِغَيْرِ رُشْدٍ، فَقَدْ خَانَهُ. ابْنُ
جَرِيرٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

*Meni'steşârahu ahûhu fe eşâra bi-ğayri
ruşdin fe-kad hânehu.*

Bir kardeşimizin hadisesi oldu, kendisi halledemedi meseleyi, “Gideyim de şu büyüğe sorayım.” dedi.

“Bu efendi benden daha yaşlı, biraz da bilgisi var. O bakalım ne der bu işe?”

Geldi sordu, sizin de o işten malumatınız pek yok. Herkes her şeyi bilemez ya. Malumatınız olmadığı halde ona dediniz ki, “Böyle yaparsan daha iyi olur.” Bir akıl verdin, “Böyle yaparsan daha iyi olur.”

Bi-ğayri ruşdin fe-kad hânehu. “Ona hıyanetlik etti.”

“Aklım ermedi, ben bunu birazcık pek anlayamadım. Bunu pek de anlayacak bir halde, durumda da değilim. Sen bunu bir başkasına, bir ehline sor.” demesi lazım gelirken, bunu yapmadan ona bir cevap verip onu savdı başından.

“Ona hıyanetlik etmiş olur. O da bu sebeple hainler arasına girer.” diyor

«مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ لَا يَمُوتَ إِلَّا وَظَنَّهُ بِاللَّهِ

حَسَنٌ، فَلْيَفْعَلْ. حَب، عَنْ جَابِرٍ»

Meni'stetâa minküm en lâ yemûte illâ ve zannuhû billâhi hasenün fe'l-yef'al.

Hz Cabir'den bu.

“Sizin gücünüz yettiği takdirde İslâm dininden gayri din üzerinde ölmeyin.”

إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

*İllâ ve entüm müslimûne.*¹

“İslâm dininde yaşayın ki İslâm dininde de ölebilesiniz.”

İslâm dininde ölebilmek için İslâm dini üzerinde yaşamak lazımdır. İslâm dininde yaşamayan bir insanın İslâm dininde ölmesi nadirattan görülen şeylerdendir. Mesela bir hıristiyan son zamanda müslüman oluverir ama pek nadirattan olan şeylerdir bunlar. Asıl, müslümanvari, müslümancasına yaşayıp ölürkende müslümanca ölmek o yaşayışa bağlı.

¹ 2/Bakara, 132; 3/Âl-i İmrân, 102.

İllâ ve zannuhû billâhi hasenün. “O adam müslümanca yaşıyor, Allah'a karşı da hüsn ü zan ediyor.”

Mesela insan Allah [karşısında] korku ile reca arasında denk olmalı derler. Bir taraftan korkacaksın bir taraftan da ümidini kesmeyeceksin. Fakat ümit, bu son zamanlarda ümidi kesildiği vakitte, artık göç vakti geldiği vakitte büsbütün reca tarafına yüklenerekten, “Allah Ğafûr'dur, Allah Kerîm'dir, Allah Rahîm'dir. Elbette beni affeder.” diyerekten hüsn ü zannını bu tarafa çevirmeli.

Fe'l-yef'al. “Böyle yapsın.” buyurmuşlar.

«مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلْيَمُتْ
بِهَا، فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ بِهَا. ش، حم، هـ حب،
هب، ت صَحِيحٌ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ.»

Meni'stetâ'a minküm en yemûte bi'l-medîneti fe'l-yemüt bihâ fe-innî eşfeu li-men yemûtü bihâ.

Meni'stetâ'a minküm en yemûte bi'l-medîneti fe'l-yemüt bihâ. “Her kimin Medine-i Münevvere'de ölmek gücü yeterse orada ölsün.”

Medine-i Münevvere'de ölmek isteyenler oraya gitsinler ve orada kalsınlar. Oranın sıkıntısına, zorluklarına, darlıklarına sabrederken orada kalsın ve ölsün.

Fe-innî eşfeu li-men yemûtü bihâ. "Çünkü ben Medine-i Münevvere'de ölenlere şefaati edeceğim."

Şefaati hassası var. Hepimize şefaati edecek fakat Medine-i Münevvere'de ölenlerin, âhirete gidenlerin hâsseten şefaati var onlara. Memleketlisi, hemşerileri çünkü.

Ravilere İbn Ebî Şeybe, Ahmed b. Hanbel, İbni Mâce, İbn Hibban, Beyhakî, Tirmizî, -sahih demiş- İbn Ömer'den.

«مَنْ اسْتَعَاذَ كُمْ بِاللَّهِ فَأَعِيدُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ كُمْ بِاللَّهِ
فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ اسْتَجَارَ بِاللَّهِ فَأَجِرُوهُ، وَمَنْ دَعَا كُمْ
فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ، فَإِنْ لَمْ
تَجِدُوا مَا تُكَافِئُونَهُ، فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تَرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ
كَافَأْتُمُوهُ. ط، د، ن، حم، طب، حب، حل، ك، ق، عَنِ

«ابْنِ عُمَرَ.»

Meni'steâzeküm billâhi fe-eîzûhu ve men seeleküm billâhi fe-a'tûhu ve meni'stecâra billâhi fe ecîrûhu ve men deâküm fe ecîbûhu ve men sanea ileyküm ma'rûfen fe kâfiûhu fe in lem tecidû mâ tükâfiûnehu fe'd'û lehû hattâ terav enneküm kad kâfe'tümûhu.

d. Cömertlik Ve Sadaka Geleneği

Meni'steâzeküm billâhi. "Size gelir birisi sığınırrsa, Aman beni kurtar sığınyor." *Fe-eîzûhu.* "Siz onu koruyun, muhafaza edin." *Ve men seeleküm billâhi.* "Her kim sizden bir şey isterse." *Fe-a'tûhu.* "Onu ona verin."

İstenilen şeyi istenen adama verin. Ama Hz Ömer'in bir vakası aklıma geldi.

Onun devrinde fukaranın birisi dolaşıp duruyormuş evleri, kapıları. Bir büyük heybe ekmek toplamış. Hz Ömer rast gelmiş;

"Ne bu?" demiş.

"Nafaka topluyorum." demiş.

"Sen ne yersin?" demiş.

İşte bir dilim ekmek.

Daha neyin var?

Karım var.

O ne yer?

O da bir dilim ekmek.

Daha?

Çocuğum var.

Ne yer?

Bir dilim.

Bir, iki, üç beş ayırmış,

“Bunlar sizin bunlar da beytü’l-mâlidir.”
 demiş.

“Bunlar da Beytü’l-mâlin, bu yeter sana.”
 demiş.

Şimdi biz [dilenmeyi] sanat ittihaz etmiş
 [insanlar görüyoruz, duyuyoruz.] Geçinmek
 için en kolay şey dilenmek. Bedavadan geçin-
 mek için elini açar, kendisi de boynunu büktü
 müydü, verirsin. Bakarsın bir sürü paralar
 bankaya gitmiş, istif oluyor orada.

Allah muhafaza etsin.

Ama yine bize düşen, birisi bizden bir şey
 istiyor, fakirdir [diye] hüsn ü zan ederiz, beş
 kuruş veririz. Ne olacak! Bir 25 kuruş veririz
 mesela.

Fe-a'tûhu. “Verin.” diyor Cenab-ı Pey-
 gamber.

Ve meni'stecâra billâhi. “Birisi de halas,
 istiyor, muhafaza olmasını istiyor.” *Fe-*
ecîrûhu. “Onu da muhafaza ediniz.” *Ve men*
deâküm. “Sizi birisi çağırıyor, bu akşam bize
 gelmez misin?” diyor. *Fe-ecîbûhu.* “Ona da

gidin, icabet edin." *Ve men sanea ileyküm ma'rûfen.* "Sana bir hediye getirmiş, neyse." *Fe-kâfiûhu.* "Ona mukabele edin."

Hediyesine karşı siz de ona karşı bir hediyeye ile karşılık verin.

Fe-in lem tecidû mâ tükâfiûnehu. "Siz fakirsiniz, ona karşı bir şey verecek durumunuz yoksa."

Fe'd'û lehû hattâ terav enneküm kad kâfe'tümûhu.

O kadar yalvarın ki. Böyle hani dilinin ucundan, "Teşekkür ederim. Allah senin muradını versin." O kâfi değil. Çok yalvaracaksın ki, "Hah, ben bunun hakkını ödedim." diyeceksin. "Ben bunun hakkını ödedim." İçin bunu deyinceye kadar o adamın lehinde dua edeceksin, ki ona karşılık vermiş olasın.

Ebû Davud et-Tayâlisî, Ebû Davud, Neseî, Ahmed b. Hanbel, Taberânî, İbn Hibban, Ebû Nuaym, Hakim, Beyhakî Hz İbn ömer'den.

«مَنْ اسْتَعْفَّ أَعْفَهُ اللهُ، وَمَنْ اسْتَعْنَى أَغْنَاهُ اللهُ،
وَمَنْ سَأَلَ النَّاسَ وَلَهُ عِدْلٌ خَمْسِ أَوْاقٍ، فَقَدْ سَأَلَ
إِلْحَافًا. حم، عَنْ رَجُلٍ مِنْ مُزَيْنَةَ.»

Meni'steafe eaffehullâhu ve meni'stağnâ ağnâhullâhu ve men seele'n-nâse ve lehû idlü hamsi evâkin fe kad seele ilhâfen.

İffet, kendinin halini başkalarına tanıtmamak.

“Kendini iyi haliyle göstermek isteyen insanlar iffet talep ediyor. Allah da onlara afiflik verir.”

İffetin birçok manaları varsa da burada başkalarına boyun bükmemeyi [ifade ediyor.]

e. İstiğfârın Önemi Ve Fazileti

Ve meni'stağnâ ağnâhullâhu. “Kendisini zengin gösteriyor, Allah da onu ganî eder.” *Ve men seele'n-nâse ve lehû idlü hamsi evâkin fe-kad seele ilhâfen.* “Bir de dileniyor istiyor herkesten şunu bunu.” *Ve lehû idlü hamsi evâkin.* “Onun 12 dirhem veyahut 40 dirhem bir parası da var yani yanında.”

12 dirhem veya 40 dirhem parası olan insanın böyle bir şey istemesi *ilhaftır*. Çirkindir. Zorla almaktır yani, zorlamaktır.

«مَنْ اسْتَعْمَلَ عَامِلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّ فِيهِمْ أَوْلَىٰ بِذَلِكَ مِنْهُ وَأَعْلَمَ بِكِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ

نَبِيِّهِ، فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَجَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ. ق،

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ.

Meni'sta'mele âmilen mine'l-müslimîne ve hüve ya'lemu enne fihim evlâ bi-zâlike minhu ve a'leme bi-kitâbillâhi ve sünneti nebiyyihi fe kad hânallâhe ve rasûlehu ve cemîa'l-müslimîne.

Bu idarecilere karşı [söylenmiş bir hadis.]

Meni'sta'mele âmilen. “Bir idareci bir âmir, bir vazife sahibi istiyor, hangi iş olursa olsun.” *Mine'l-müslimîne.* “Müslümanların arasından şu işe bir adam lazım diyor.” *Ve hüve ya'lemu enne fihim evlâ bi-zâlike minhu ve a'leme bi-kitâbillâhi ve sünneti nebiyyihi.* “Fakat şu adam daha evladır bu adamdan, bunu da biliyor. Bu adamı bırakıp da, evlâ olan adamı bırakıp da ötekini alırsa.” *Fe-kad hânallâhe ve rasûlehu ve cemîa'l-müslimîne.* “İyi bırakıp, evlâyı bırakıp ednayı aldığından dolayı Allah'a ve Resûlüne ve bütün müslümanlara hıyanetlik etmiş olur.”

Ki burada o evlâ;

A'leme bi-kitâbillâhi ve sünneti nebiyyihi. "Allah'ın kitabına vâkîf, sünnet-i Resûlullah'a vâkîf."

Kitabullah'a vâkîf sünnet-i Resûlullah'a vâkîf olan insanı bırakıyor, faraza ki bir imam seçeceğiz. Gelmiş bir sürü adamlar imam olacaklar. Bunların içerisinde bazıları Kitabullah'a a'lem, güzel biliyor dini. Sünnet-i Resûlullah'ı da güzel. Ötekisinin de sesi güzel. Şimdi, "O sesi güzeli alalım." derse, Kitabullah'ı a'lem olan ve sünnete a'lem olanı bıraktım, *fe-kad hânallâhe ve rasûlehu ve cemâ'ilmüslimîne.* "Hepsine birden hıyanet etmiş olur." diyor.

Allah muhafaza.

Her işte böyle yani, ben imamları şey yaptım da. O değil de, her vazifeye seçilen elyak olanı seçmek lazım. Bu vazifeye elyak kimdir onu bulmak lazım. Yoksa her müracaat edeni de [tayin edemeyiz.]

Cenab-ı Peygambere gelirlerdi;

"Yâ Resûlallah! Beni de şu vazifeye bu vazifeye [gönder." derlerdi de;]

"Kim vazifenin sahibi, biz biliriz." derdi.

«مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ سَبْعِينَ مَرَّةً فِي دُبُرِ كُلِّ
صَلَاةٍ، غُفِرَ لَهُ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الذُّنُوبِ، وَلَمْ يَخْرُجْ
مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَرَى أَزْوَاجَهُ مِنَ الْحُورِ وَمَسَاكِنَهُ
مِنَ الْقُصُورِ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

Meni'stağferallâhe azze ve celle seb'îne merraten fî dübüri külli salâtin gufira lehü me'ktesebe mine'z-zünûbi ve lem yahruc mine'd-dünyâ hattâ yerâ ezvâcehu mine'l-hûri ve mesâkinehu mine'l-kusûri.

Meni'stağferallâhe azze ve celle. "Her kim Allahu celle ve alâ'ya istiğfara devam ediyor."

İstiğfara devam ediyor, estağfirullah, estağfirullah... Günde 100-200-300 diyor. Çünkü Cenab-ı Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de en aşağı 100 defa derlerdi. Yetmiş defa derlerdi, 100 defa derlerdi. Cenab-ı Peygamber'in 70 tane demesi *kesretten kinaye* diyorlar ki, "Çok derdi." [anlamındadır.]

O çok deyince bizim ne kadar dememiz lazım onu artık siz bilirsiniz!

"Allahu celle ve alâ'ya böyle istiğfar ederse." *Seb'îne merraten fî dübüri külli*

salâtin. “Her namazın arkasından 70 kere estağfirullah, estağfirullah, estağfirullah... diyor.”

el-Azîm derse daha iyi.

“Yetmiş kere derse.” *Ğufira lehû me’ktesebe mine’z-zünûbi*. “Bütün günahları bunun affolunur, mağfireti ilahiyeye mazhar olur.” *Ve lem yahruc mine’d-dünyâ*. “Dünyadan da bu çıkmaz yani ölmez.” *Hattâ yerâ ezvâcehu mine’l-hûri ve mesâkinehu mine’l-kusûri*. “Cennetteki cennet hanımlarını görmeden, hûrîlerini görmeden ve o cennetteki köşklerini de görmeden ruhu kabzolunmaz.”

Hergün her namazın arkasından 70 defa istiğfar edebilen kişiye Cenab-ı Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*, Hz Ebû Hüreyre'nin rivayeti üzerine, [Cenab-ı Hakk'ın] bu nimeti vereceğini vaat ediyor.

Dün yine Gazzâlî *rahmetullahi aleyh*'in eserinde işte, *Elham, kuleûzu birabbinnas, kuleûzu birabbilfelak, Kulhuvallah, Kulyaey-yühelkafirun, Âyetelkürsi*. Ondan sonra sübhanallahlarla, istiğfarla, salât ü selamlarla her kim bunlarla sabah akşam okursa günahları mağfiret olunur diyerekten bir Hızır *aleyhisselam*'ın tavsiyesini yapmış.

Benim garibime gitmişti de, şerhine baktım, şerhi biraz hadisleri zayıftır demiş.

Ne derse desin, şimdi bak bir hadîs-i şerîf daha geldi. Burada bu mükâfat olmakla beraber daha büyük mükafatları böyle sıralıyor ki bunların hepsi mümkünattandır. Çünkü Allahu Teâlâ'nın danışacağı bir adam yok ki, “Bundan veriyorum, razı mısınız? desin. İstedliğini işler.

«مَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ دُبْرَ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَالَ:
أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، غُفِرَتْ ذُنُوبُهُ، وَإِنْ كَانَ قَدْ فَرَّ مِنْ
الزَّحْفِ. ع، وَابْنُ السُّنِّيِّ، عَنِ الْبَرَاءِ.»

*Meni'stağferallâhe dbüra külle salâtin
selâse merrâtin fe-kâle estağfirullâh el-
azîme'l-lezî lâ ilâhe illâ hüve'l-hayye'l-
kayyûme ve etûbü ileyhi ğufirat zünûbuhu ve
in kâne kad ferra mine'z-zahfi.*

Orada 70 defa dedi, burada da üç defa diyor.

*Meni'stağferallâhe dbüra külle salâtin
selâse merrâtin.* “Her kim her namazının ar-
kasından üç kere [istiğfar ederse.]”

Her namazın arkasından üç kere istiğfar ediyor diyor ki;

Estağfirullâh el-azîme'l-lezî lâ ilâhe illâ hüve'l-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyhi.

Sen bunu böyle bil, bunu böyle et.

Üç kere bunu, ama üç kere diyeceğiz.

Hep bunu *Allahümme entesselamdan* evvel denmesi lazım, sonra *Allahümme entesselam* demesi lazım.

Evvela bu istiğfarı yapacağız, sonra arkasından *Allahümme entesselam ve minkesselam* diyeceğiz.

“Kim yaparsa bunu böyle: *Estağfirullâh el-azîme'l-lezî lâ ilâhe illâ hüve'l-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyhi* [derse.”] *Ğufirat zünûbuhû*. “Bu adamın günahları mağfiret olur.” *Ve in kâne kad ferra mine'z-zahfi*. “Muharebeden kaçtıysa da.”

Muharebeden kaçmak günah-ı kebâirdir. Günah-ı kebâir böyle büyük günah irtikap ettiyse bile, bu adamın bu istiğfarı dolayısıyla günahları mağfiret olunur demiş.

Ebû Yâlâ hazretleri ve İbnüssünnî el-Berrâ *radıyallahu anh*'ten rivayet etmişler.

Yine bir tane daha.

«مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعًا
وَعِشْرِينَ مَرَّةً، أَوْ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً، كَانَ مِنَ
الَّذِينَ يُسْتَجَابُ لَهُمْ، وَيُرْزَقُ بِهِمْ أَهْلُ الْأَرْضِ. طَب،
عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ.»

*Meni'stağfera li'l-mü'minîne ve'l-
mü'minâti külle yevmin seb'an ve ısrîne mer-
raten ev hamsen ve ısrîne merraten kâne mi-
ne'l-lezîne yüstecâbü lehüm ve yürzeku bihim
ehle'l-ardi.*

*Meni'stağfera li'l-mü'minîne ve'l-
mü'minâti külle yevmin seb'an ve ısrîne mer-
raten. "Hergün bir müslüman bütün Ümmeti
Muhammed müslümanları, mü'minleri için 27
defa istiğfar ediyor: Estağfurullah. Allahüm-
mağfirli ve li-valideyye ve li'l-mü'minîne
ve'l-mü'minâti."*

*Allahümmağfirli ve li-valideyye ve li'l-
mü'minîne ve'l-mü'minâti diyor 27 defa.*

*Ev hamsen ve ısrîne. "Veyahut 27 ya 25
kere bunu derse." Kâne mine'l-lezîne yüs-
tecâbü lehüm ve yürzeku bihim ehle'l-ardi.
"Kendisi duaları kabul olunan adamlardan
olur. Duaları kabul olunan kimselerden olur ve*

yeryüzündeki insanlar da bu adamın sebebiyle rızıklanırlar.”

Yani bu dualarının sebebiyle kendisi kırklardan olur.

Yine ona yakın bir tane daha söyleyeyim.

مَنْ اسْتَغْفَرَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ، كَتَبَ اللَّهُ
تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ حَسَنَةً. طَبَّ عَنْ
عِبَادَةِ بَنِي الصَّامِتِ.

Meni'stağfera li'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti keteballahu teâlâ lehû bi külli mü'minin ve mü'minetin haseneten.

“Ne kadar mü'min müminât varsa, onlar için dua ettiği için, onların adedince de Cenab-ı Hak ona hasene verir.”

Bundan dolayı yalnız kendine dememeli. Dualarımız güzeldir, hep umumidir.

Allahümmağfirli ve li-valideyye ve li'l-mü'minîne ve'l-müminât.

Böyle diyoruz. Bütün mü'minlerin, mü'min erkek mü'min kadın, bunlara da mağfiret etmesini diliyoruz. Bu dileğimizden naşı Cenab-ı Hak da ne kadar yeryüzünde [müslüman varsa,] -600 milyon müslüman var diyor-

lar bugün mesela 700 milyon.- O 700 milyonun sevabını veriyor bize.

Tahiyyat'ta da öyle değil mi?

Okuyoruz *Tahiyyat*'ta da.

Bir tane daha.

مَنْ اسْتَغْفَرَ فِي الْأَسْوَاقِ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ بِعَدَدِ مَنْ
دَخَلَهَا مِنْ أَعْجَمِيٍّ وَفَصِيحٍ. الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ.

Meni'stağfera fi'l-esvâki ğaferallahu lehû bi-adedi men dehalehâ min a'cemiyyin ve fesîhın.

Meni'stağfera fi'l-esvâki. "Sokakta gidiyor, sokakta giderken sokakta istiğfar ediyor."

Sokakta yaptığımız bu istiğfarlarla yani sokakta giderken de gafletle gitmemeli. Yine istiğfar edereden git, yürü, o zaman da;

Ğaferallahu lehû bi-adedi men dehalehâ min a'cemiyyin ve fesîhın. "Sokakta ne kadar insan varsa, Arap ve gayrisi, onların adedince Cenab-ı Hak o insana sevap verir, hasene verir." buyurulmuş.

Bu da İbn Abbas hazretlerinden rivayet olunmuş.

Bunun arkası başka dersimiz, burada kalamın inşaallah.

Allah cümlemizi affetsin. Tevfikatı same-daniyesine mazhar etsin. Aczimizi, zaafımızı, mahlukluğumuzu bilerekten Hâlıkımız olan Allahu *celle ve alâ'*ya daima iltica halinde, yalvarma halinde olan kullarının arasına; ve razı olduğu amelleri de işleyerek razı olduğu halde âhirete göçen kullarının arasına kabul etsin cümlemizi inşaallah.

Bir dilsiz kardeş varmış da, o dilsiz kardeş yardım isteniyor. Tabi onlara yardım da vazifemiz. Namazını da kılıyor dilsiz, arada. Dilsiz olması ile beraber sağırdır tabi. Namaz da kılıyor ama kaç gündür de bir yerde ağaç altında yatıyormuş. Yani evsiz, kimsesiz birisi.

Lillâhi'l-Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

